

İnsanın yaşamak istediğinden emin olmayışı kadar, emin olması da problem mi? Nedir bizi hayata bağlayan iplik? O ipliği kalınlaştırmak veya inceltmek elimizde mi?

İnsanın kendinden başkasını sevmeyişi belki kendinden gördüklerini başkasında görmeyi istemesinden ve belki de kendide görmediklerini başkasında görmesinden.

Hume’la alakalı bir ders dinledim dün. iTunesU’daki bu dersleri sanırım podcast’lerden daha çok seviyorum. Hume’un anlam bloklarından bahsetti. İnsanın izlenim ve hayali arasındaki, düşünce arasındaki farkları gördüğünü, düşüncelerin izlenim ve hayale bağlı olduğunu anlattı. Bu düşüncelerin birbiriyle nasıl birleştiği konusu, belki de zihin felsefesinin en önemli konusu ve bu konuda çalışan pek kimse olmadığı için *düşünce mühendisliği* yapamıyoruz. Bilgisayarlarda yapay zekanın bu derece zayıf olması ve elimizde istatistiksel aletlerden başka çözüm olmayışının sebebi bu.

İnsanların düşüncelerini hangi yollarla birleştirdiğini ve yeni düşüncelere eriştiğini bulunca insanın nasıl düşündüğünü de bulmuş oluyorsunuz. İnsanların anlamaları çünkü izlenimlerini *yeniden oluşturma* ile ilgili.

(Kadına buyrun desem iyiymiş.)

Yeniden oluşturmak için yeni bir izlenim bulduğunda, bunu eskilerden meydana getirmesi, eskilerle alakasını kurması gerek. Bunu yapamadığı müddetçe, hayır, insanların düşüncelerini taklit etmek mümkün değil.

Ben bu mekanizmanın analojiye benzer bir mekanizma olduğunu düşünüyorum. Çok uzun zaman böyle düşündüm daha doğrusu. Ancak buna *analoji* demek de insanı kurtaracak bir düşünce değil. Takdir edersiniz ki.

Çünkü *analoji* dediğinizde, bunu çözmüş olmuyorsunuz. Analoji için önceki bir örnek ve yeni bir problem olması gerekiyor. Daha önceden a’nın b’ye dönüştüğünü gören birisi, şimdi c’yi gördüğünde, bunun d’ye dönüşeceğini biliyor. Ancak bu aradaki “dönüşüm”, çok farklı mekanizmalardan oluştuğu için buna “dönüşüm” demek insanı kurtarmıyor. Nasıl olduğunu açıklayan bir fikir değil bu.

İnsanın düşüncesi, yapıtaşlarından oluştuğunu gördüğümüzde, bir de şöyle bir sorun var: Bu yapıtaşları bölünemez mi? “Bölünme” de yukarda bahsettiğim dönüşümlere benziyor. Bu dönüşümlerden biri “bölünme” ancak hayalin bölünmesi nasıl olacak?
